

LBRIS

We know
books

SAVA BOGASIU

ALFABETUL FERICIRII VEȘNICE

EDITURA EGUMENIȚA

2026

CUPRINS

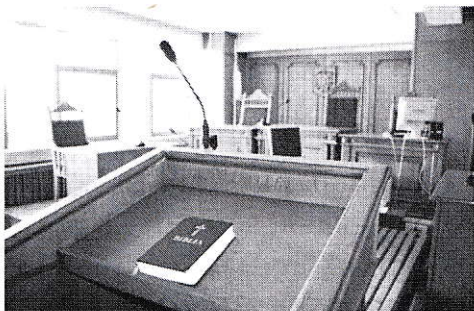
<i>Precuvântare</i>	7
Adevărul – te face fericit	9
Biserica – poarta fericirii veșnice	21
Credința – izvor al fericirii	33
Dumnezeu – fericirea veșnică	45
Evanghelia – calea fericirii	57
Fericirea în familie – fericirea pe pământ	68
Grădina Maicii Domnului – sanctuarul fericirii	81
Harismele – plinătatea fericirii în Duhul Sfânt	94
Iubirea – dătătoare de fericire	100
Îngerul – trimisul lui Dumnezeu care ne face fericiți	109
Jertfa – drumul spre fericirea veșnică	114
Kyrie Eleison – Domnul miluiește fericirea	119
Liturgia – o stare de fericire cerească	125
Mântuirea – a te bucura de fericirea veșnică	132
Nădejdea – cheia fericirii pe pământ	138
Ortodoxia – credința adevărată care aduce fericirea deplină	143
Păcatul – moartea fericirii	148
Qumran – descoperirea fericirii în texte biblice	153
Rugăciunea – focul sacru al fericirii	158
Sănătatea – o mare fericire pe pământ	163
Școala – o căutare a fericirii	168
Tata și mama – două aripi ale fericirii noastre	173
Țară sau iubirea de Patrie – un spațiu al fericirii pe acest pământ dat de Dumnezeu	178
Umanitar – devii fericit în măsura în care faci pe altul fericit	183

Viata veșnică – cea mai mare fericire	188
Wagnerismul – fericirea prin muzică	194
Xenofilia – dragostea față de străini te face fericit	200
Yoga sau egoismul în fericire	204
Zâmbetul – dovada fericirii interioare	210

ADEVĂRUL – TE FACE FERICIT

Se află o strânsă legătură între adevăr și fericire. Minciuna murdărește, întunecă, urăște, omoară și strică armonia. Adevărul te eliberează, vorba părintelui Nicolae Steinhardt de la mănăstirea Rohia. Adevărul te face fericit, îți dă multă lumină, încredere, putere. Adevărul te unește cu Dumnezeu.

Adevăr fără Dumnezeu nu există. Iisus Hristos – Fiul lui Dumnezeu se identifică cu Adevărul:

„Eu sunt Calea, ADEVĂRUL și Viața”
(Ioan 14, 6).

Adevărul este baza și existența acestui Univers în care noi, oamenii, trăim. Păcatul, care înseamnă călcarea voinței lui Dumnezeu, împotrivirea față de Dumnezeu și de legile Sale sfinte pe care ni le-a lăsat pe pământ ca normă de viațuire, ne întunecă rațiunea.

Atunci când avem ochii sănătoși, curați, vedem foarte bine tot ce ne înconjoară. Însă atunci când avem probleme cu vederea, imaginile nu mai sunt clare. Ca să-L vedem pe Dumnezeu, trebuie să avem ochii sufletului foarte curați:

„Feriți-vă cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8),

ne spune chiar Mântuitorul Iisus Hristos.

Păcatul murdărește inima, sufletul și toată ființa noastră omenească. Primul păcat l-a făcut diavolul, care este numit și „tatăl minciunii”.

„El de la început a fost ucigător de oameni, și nu a stat într-un adevăr, pentru că nu este adevăr în el. Când grăiește minciună, grăiește dintr-un adevăr, căci este mincinos și tatăl minciunii” (Ioan 8, 44).

Adevărul este claritate. În adâncul sufletului, fiecare din noi dorim adevărul, îl căutăm și suntem conștienți că fără Adevăr nu avem fericire. Adevărul este lumină, iar minciuna este întuneric. **Primii oameni, Adam și Eva, au fost creați de Dumnezeu ziua (a șasea) când era multă lumină, ca ei să se umple de lumină și să trăiască în adevăr. Cele mai multe păcate se fac noaptea, la întuneric, pentru a nu fi văzuți de cineva.**

Omul, viețuitoarele și tot regnul vegetal au mare nevoie de lumină, ca de aer. Adevărul este aerul existenței noastre. **Aerul și lumina creează mediul normal de creștere și de dezvoltare pentru orice ființă. Adevărul este starea de normalitate a ființei noastre.** Așa cum planta *floarea-soarelui* caută mereu soarele, fără de care nu poate crește și ajunge la coacere, la desăvârșire, tot la fel și omul caută adevărul. El însetează după adevăr în orice situație s-ar afla.

Fericitul Augustin, în **„Confesiunile”** sale, zice așa: **„Neliniștit este sufletul meu până ce se va întâlni cu Tine, Doamne”.** Adevărul îți dă siguranță, împăcare sufletească și multă bucurie a inimii. **Adevărul este o temă de mare actualitate pentru noi, oamenii.** Ce este Adevărul? Ce ne spun Biblia și Biserica despre adevăr? Care sunt părerile filozofilor despre adevăr? Ce legătură de suflet se află între adevăr și fericire?

Din punct de vedere etimologic, cuvântul **„adevăr”** provine din limba latină, format fiind din următoarele cuvinte: **ad** – prepoziție cu acuzativ: **la, către, spre, pentru, de** – prepoziție cu ablativ: **de, din, de la, pentru, verum** – substantiv neutru: **adevărat, realitate.**

Potrivit *Dicționarului explicativ* (ediția 2009), prin **adevăr** înțelegem: **„Concordanța între cunoștințele noastre și realitatea obiectivă; oglindire fidelă a realității obiective**

în gândire, ceea ce corespunde realității, ceea ce există sau s-a întâmplat în realitate. Alte înțelesuri: justețe, exactitate, autenticitate etc”.

Dicționarul de sinonime al Limbii Române (ediția 1982) ne dă câteva sinonime cu privire la adevăr: *pozitiv, real, serios, sigur, corect, drept, veritabil, curat, sincer, original, cert etc.*

Dicționarul Noului Testament (ediție ortodoxă 1984) ne spune așa în legătură cu adevărul: „Stare de lucruri sau realitate obiectivă care se oferă cunoașterii (în greacă – alithia). El poate fi evident, când poate fi verificat prin simțuri sau revelat și acceptat prin credință, cum sunt adevărurile sau învățăturile Evangheliei lui Hristos. Adevărul absolut e Dumnezeu Însuși”.

În cărțile de filozofie, cu privire la adevăr, găsim următoarele aspecte:

✓ **Adevăr obiectiv** – conținutul obiectiv al reprezentărilor omului care corespunde realității, lumii obiective și este independent de conștiința omului. Afirmatia științelor naturii că pământul a existat înaintea omnirii este un adevăr obiectiv.

✓ **Adevăr relativ** – adevăr admis de știință într-o anumită etapă istorică, ce urmează a fi verificat, dezvoltat, precizat.

✓ **Adevăr absolut** – adevăr alcătuit din suma adevărurilor relative, care nu poate fi dezmințit în viitor; el reprezintă cunoașterea completă sub toate aspectele, a lumii obiective și de care omenirea se apropie din ce în ce mai mult. Adevărul absolut este Dumnezeu descoperit nouă oamenilor prin venirea lui Iisus Hristos pe pământ.

✓ **Adevăr material** – reprezintă corespondența între ceea ce este și judecata care a dus la enunțarea sa în **propoziție**. Această corespondență este confirmată de experiență. Natura acestui tip de adevăr este variabilă, pentru că acesta poate fi un adevăr obiectiv, relativ, **subiectiv** etc., după teoria cunoașterii care îl susține (realism, relativism, criticism etc.).

✓ **Adevăr formal** – reprezintă validitatea concluziilor unui sistem ipotetico-deductiv, apărut prin intermediul regulilor de deducție aplicate unor postulate și axiome admise. Acest tip de adevăr nu depinde de conținutul propozițiilor. În acest caz, adevărul este un adevăr de corespondență și este prioritar, pentru că nu depinde de experiență. **Adevărurile pur formale sunt denumite adevăruri analitice. Adevărurile care se trag din experiență se numesc adevăruri sintetice.**

✓ **Adevărul metafizic** se bazează pe existența adevărului dincolo de lumea fizică care ne înconjoară.

Indiferent de definițiile pe care le-au dat filozofii cu privire la adevăr, indiferent din ce punct de vedere este analizat adevărul, trebuie să reținem că **el este unul, absolut și se identifică cu Dumnezeu. Adevărul este simplu, natural, firesc și la îndemâna fiecăruia dintre noi. Toți ne naștem cu adevărul în noi. Doar trebuie să-l descoperim, cum spunea și Nicolae Iorga, și să-l afirmăm prin cuvânt și viață.**

Adevărul este unul, nu sunt mai multe adevăruri. El nu poate fi înjumătățit, denaturat, falsificat, ascuns, deoarece el este ca untdelemnul și iese mereu la suprafață; el este ca soarele care apare mereu după nori și ploaie.

Vremurile în care trăim noi astăzi sunt foarte confuze. **Adevărul este amestecat cu minciuna, care de multe ori a fost ridicată la rang de politică și de obișnuință.** Am întâlnit multe persoane care mi-au zis că nu există adevăr; că nimeni nu l-a văzut și că nimeni nu-l poate arăta cu degetul. **Unii mi-au spus că fiecare om are adevărul lui, în funcție de informațiile pe care le are. Toate aceste afirmații sunt grave și ele duc la haos și neîncredere între oameni și față de instituțiile societății în care trăim.**

Există această tendință de a relativiza totul, de a respinge adevărul de credință și de a crede doar în ceea ce vedem cu ochii noștri și pipăi cu simțurile noastre. **Experiența de zi cu zi ne**

arată că sunt foarte multe lucruri pe care nu le înțelegem, nu le vedem și totuși le acceptăm ca fiind adevărate. Cine dintre noi a văzut undele radio? Și totuși, ele există. Cine dintre noi poate să vadă gândurile? Și totuși, ele există, deoarece le trăim în conștiința noastră umană.

Adevărul este singura modalitate de comuniune între oameni și de apropiere sufletească unii față de alții.

Adevărul nu depinde de etnie, stare socială, religioasă, pregătire profesională etc. Adevărul trebuie afirmat de oricine, oriunde și oricând. Minciuna întotdeauna strică armonia dintr-o colectivitate, pe care o divide. **Doar adevărul ne unește pe toți. Știința fără de Dumnezeu falsifică adevărul științific. Sectele religioase, de asemenea, falsifică adevărul, deși toate afirmă că dețin adevărul absolut, total, cu privire la mântuire.**

Adevărul de credință este unul, nu poate fi feliat ca o pâine, pentru fiecare religie în parte. Adevărul ori este, ori nu este. Ori este total, ori nu este. Nu merge cu jumătăți de măsură. Pentru a afla adevărul trebuie să mergem la origine. Nu poți cunoaște un râu dacă nu pornești de la izvor. Nu putem cunoaște adevărul dacă nu pornim de la începutul existenței acestui Univers în care trăim și care este creația lui Dumnezeu.

Dacă nu pornim de la această bază, nu vom ajunge niciodată la Adevăr. Istoria omenirii este cea mai bună mărturie că fără Dumnezeu nu există Adevăr. **Fără cunoașterea lui Dumnezeu nu vom ajunge la cunoașterea adevărului.** În orice ipostază, împrejurare, când mărturisim adevărul, noi de fapt Îl mărturisim pe **Hristos, Care se identifică cu Adevărul:**

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6).

Ai mare încredere într-o persoană cu frică de Dumnezeu, care este convinsă de existența lui Dumnezeu, Cel ce vede și știe totul. O persoană care s-a lepădat de Dumnezeu, foarte ușor se leapădă și de adevăr. **Nu există adevăr absolut fără de**

Dumnezeu. Orice afirmație pe care o facem trebuie să aibă legătură, concordanță cu Dumnezeu.

Atunci când ne raportăm mereu la Dumnezeu, nu putem minți. **Dumnezeu este peste tot și ochiul Lui divin privește totul în profunzime.** El deține adevărul absolut despre fiecare din noi. **Nu-L putem păcăli cu nimic. Chiar dacă nu credem în El, chiar dacă-L sfidăm sau Îl negăm cu vehemență, El există ca atare, deoarece nu depinde de noi. El nu este creația imaginației noastre.**

Adevărul este ca o oglindă în care Dumnezeu se reflectă puternic. Dumnezeu vrea ca în fiecare din noi să strălucească Adevărul, care are stare firească, naturală. **Adevărul este pur, direct și detașat de toate. El are o frumusețe deosebită.** Dumnezeu, în viziunea marelui scriitor rus Dostoievski, se identifică cu Frumosul. Arhimandritul Paulin Lecca are un studiu foarte interesant: „Frumosul în scrierile lui Dostoievski”.

Adevărul pe toate le face frumoase și pe oameni fericiți. Florile sunt simbolul frumuseții naturale. O floare este frumoasă oriunde s-ar afla ea. Adevărul trebuie mărturisit oriunde am trăi. O floare rămâne mereu aceeași ca specie. De pildă, o lealea rămâne tot timpul lealea. Ea nu se transformă în trandafir sau ghiocel. **Omul este singura ființă care se schimbă foarte des: din om adevărat devine om mincinos sau fals.**

Adevărul este adevărata religie. **Ortodoxia înseamnă credința adevărată.** Acest cuvânt provine din limba greacă, fiind format din două cuvinte: „orto” – drept, adevărat și „doxa” – credință, închinăciune. **Adevărul este religia adevărată a existenței umane.**

Cuvântul „religie” vine din limba latină, de la „religo, religare” – a lega ceva de ceva. **Potrivit acestei etimologii, religia înseamnă legătura dintre om și Dumnezeu. Înainte de a fi creat omul, nu exista religie.** Ea apare odată cu omul, care

este legat vrând-nevrând de Dumnezeu. Filozoful Henry David Thoreau afirmă: „**Adevărul are nevoie de doi oameni: unul care să-l spună și un altul care să-l audă**”.

Potrivit Bibliei, Dumnezeu, de-a lungul istoriei umane, ne-a descoperit adevărul. **Este foarte trist că noi nu L-am ascultat pe Dumnezeu. Asemenea evreilor din Vechiul Testament, ne-am făcut „viței de aur”, idoli, zei care ne-au adus „adevărul fals” despre Existența supremă, precum și despre lumea din care facem parte și noi, oamenii.**

Această luptă între bine și rău, între adevăr și minciună se află în creștere alarmantă. **Observăm adeseori o discordanță supărătoare între adevărul societății contemporane și adevărul creștin.** Uneori o simțim în mod exterior, atunci când corectitudinea „adevărului” acestei lumi ne revoltă prin falsitatea lui. Alteori o simțim în mod interior, atunci când faptele noastre „corecte” generează muștrări de conștiință.

Părintele Savatie Baștovoï, scriitor bisericesc renumit, are o interesantă carte, intitulată „Diavolul este politic corect”, în care ne arată cum, sub masca corectitudinii, adevărul poate fi falsificat, modificat, murdărit. La suprafață, această luptă între principiile societății civile și principiile Evangheliei lui Hristos este evidentă. Societatea, prin mass-media, ne spune că nu este bine să dăm cerșetorilor niciun fel de milostenie. **Sunt state europene care amendează sau condamnă la închisoare persoanele milostive care ajută pe stradă săracii.**

Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos ne învață: „**Oricine cere de la tine, dă-i**”, iar Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune: „**Cine dă la un sărac, Îl împrumută pe Dumnezeu**”.

Instituțiile statului pretind, pe baza Constituției, că protejează familia, dar în același timp fac toate demersurile politice pentru a vota în Parlamentul țării **legea prostituției, a acceptării homosexualității și pedofiliei**, așa cum funcționează deja în unele țări europene: Olanda, Suedia, Danemarca etc.

Mântuitorul Hristos ne spune: „**Pomul se cunoaște după roade**”. Faptele viețuirii noastre în acest „**veac desfrânat**” ne arată că trăim într-un adevăr fals. **Una spunem și alta facem. Una în teorie și alta în practică. Ce fel de protecție asigură statul familiei, dacă tolerează concubinajul și căsătoria de probă? Totul este fals!**

Pentru noi, creștinii ortodocși, adevărul despre protejarea familiei la ora actuală este total fals. **Roadele familiei moderne, laice, rupte de tradiția sfântă a Bisericii sunt stricate: divorțuri mai multe decât căsătoriile, copii cu tot felul de probleme din naștere sau pe parcursul vieții. Se trâmbițează peste tot fericirea familiei, dar realitatea arată nesiguranță și nefericirea familiei. În lumina adevărului fals despre familia fericită după regulile democratice de astăzi, când totul este permis, când nu mai există rușine, pudoare, virginitate înainte de căsătoria religioasă, totul devine alunecos și urât. Un adevăr inutil, fricos și întunecat. Din contră, adevărul ortodox în lumina Bisericii despre familie este sfânt, nobil, frumos. Adevărul ortodox face lumea frumoasă și fericită.**

Este foarte important ce înțelegem prin „**natura**” adevărului, ce considerăm a fi adevărat și ce e fals. **Nu există mai multe adevăruri. Toate sunt minciuni deghizate ca adevăr. Cum pot să fie fericiți copiii într-o familie de probă? Ce șanse de fericire în viitor pot avea acești copii?**

Din punct de vedere filozofic se afirmă că „**adevărul este un concept sau o ideologie**”. Biserica ne învață că noi, oamenii, suntem persoane, și nu concepte, idei, cum afirma Platon. **Dumnezeu ne-a creat „după chipul și asemănarea Sa”, ca ființe raționale. Adevărul este ființial, e viu, este personal, trăiește. Acest Adevăr este Hristos, Care se trăiește și se mărturisește. Nu trebuie să ne pierdem timpul cu filozofia adevărului, ci să-l trăim și să-l mărturisim oriunde și oricând, cu toată ființa noastră.**

Adevărul conceptual este gol, depersonalizat, nu are nimic uman în el, ca să nu mai vorbim de divin. **În momentul când**

golim cuvintele lui Hristos de Persoana Lui, nu rămân decât forme fără fond. Exegeza biblică și predica fără duhul lui Hristos sunt reci și nu zidesc sufletește.

Adevărul formal, fără viață în el, nu ferește pe nimeni. Adevărul presupune demnitate, curaj, eliberare, care te fac cu adevărat fericit.

De la monahul Nicolae Steinhardt de la Rohia, care mi-a încredințat în perioada comunistă „**Jurnalul fericirii**” în manuscris, am reținut următoarea maximă care l-a ghidat toată viața: „**Adevărul te face liber**”. **A spune adevărul cu riscul de a-ți fi îngădită libertatea este o eliberare sufletească, o împăcare cu tine însuși, o stare de fericire interioară.**

Pentru a spune adevărul, trebuie să-l cunoști în profunzime și să ai tăria că, odată mărturisit, îți asumi în mod conștient și consecințele lui. Pe mulți, adevărul îi supără. **Părintele Arsenie Papacioc spunea într-o predică așa: „Dacă vei mărturisi Adevărul, va curge sânge”, adică Adevărul la nevoie trebuie mărturisit chiar cu prețul sângelui, așa cum au făcut sfinții martiri și mărturisitori din temnițele comuniste, încă necanonizați, dar proslăviți în ceruri de bunul Dumnezeu.**

Se află o strânsă legătură între adevăr și fericire. Ele nu pot exista una fără cealaltă. Adevărul veșnic duce la Fericirea veșnică.

Adevăr și Fericire fără de Hristos nu există. **Sfinții mucenici din calendarul Bisericii, deși au fost condamnați la închisoare și supuși la grele chinuri, totuși trăiau în sufletul lor o mare fericire, deoarece ei sufereau pentru Adevăr, Care este Hristos.** Erau pe deplin convinși că Iisus este „**Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Lumină din Lumină**”. Erau convinși că Adevărul este veșnic și că moartea se încheie cu învierea veșnică, prin care noi ajungem și să stăm veșnic cu Mântuitorul Hristos în Împărăția cerurilor, unde nu este durere, nici tristețe, ci doar o stare de fericire veșnică.